

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено

На засіданні кафедри теорії та історії культури
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

проф. Альчук М.П.

Силабус з навчальної дисципліни «Сучасна релігійна ситуація в Україні»,

що викладається в межах ОПП другого (магістерського)

рівня вищої освіти для здобувачів

зі спеціальності – 034 «Культурологія»

Львів 2022

Силабус курсу «Сучасна релігійна ситуація в Україні»
2022-2023 навчального року

Назва курсу	Сучасна релігійна ситуація в Україні
Адреса викладання курсу	вул. Університетська, 1. Львів. Zoom: https://us04web.zoom.us/j/76223535377?pwd=RG7zDZgEOw_Mj45LU-g4nlEP32YUgo.1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 «Гуманітарні науки, 034 «Культурологія»
Викладачі курсу	Довгань Марія Григорівна, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація викладачів	matyua.kokhamovska@lvc.edu.ua Тел. кафедри: (032) 239-42-10
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються через електронну пошту, Viber, Zoom.
Сторінка курсу	https://flos.lvc.edu.ua/emploues/kokhamovska-matyua-gruhonivna
Інформація про курс	Дисципліна «Сучасна релігійна ситуація в Україні» викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (90 годин) (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ЕСТS).
Коротка анотація курсу	Курс покликаний надати студентам/студенткам знання, сформувавши вміння та навички, що стосуються релігійного спектру сучасної України. Курс передбачає акцент на розвитку критичного мислення, дослідницькій роботі, аргументації власної позиції, розвитку особистісних зацікавлень студентів.

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Навчальна дисципліна має на меті ознайомлення із релігійною картою України та особливостями релігій; впливом релігій на соціокультурний простір країни; розвинути вміння аналізувати релігійні процеси у житті сучасного суспільства. Зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити із тенденціями розвитку релігійної мережі України – розкрити особливості вчення основних релігій – розвинути належний рівень компетентності для праці з релігійними організаціями
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент/студентка повинен/повинна</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наявні в Україні релігії та їх напрями, а також географію поширення релігій – тенденції розвитку релігійних процесів в Україні та світі – релігійні вчення щодо суспільних викликів сучасності – культуру, соціально, освітню діяльність релігійних організацій <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати місце та роль релігійного сегменту в соціокультурному просторі України – визначати небезпечні для особи та держави явища релігійного характеру – аналізувати актуальні потреби духовного життя особи та сучасного суспільства – аналізувати міжкультурні та міжконфесійні зв'язки <p>Після вивчення дисципліни здобувачі набувають таких компетентностей:</p> <p>Загальних:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – Здатність приймати обґрунтовані рішення. <p>Фахових:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності. – Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання. – Здатність до ефективної взаємодії з представниками інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості. <p>Курс передбачає засвоєння наступних програмних результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки. – Приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем культурного розвитку суспільства.

Література для вивчення дисципліни	Основна:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антропологія релігії: порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу / Уклад. К. Ваннер, Ю. Буйських. – Київ : Дух і літера, 2019. - 440 с. 2. ВРЦіРО: https://vrciro.org.ua/ua 3. Інститут релігійної свободи: https://irs.in.ua/ 4. Релігійно-інформаційна служба України: https://risc.ua/ 5. Релігія в Україні: https://www.religion.in.ua/ 6. Ходір Георгій. Поклик Духа: Церква та суспільство. – Київ : Дух і літера, 2021. - 288 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ-го століття. – К. : Дух і Літера, 2006. – 331 с. 8. Вовк Д. Право і релігія : загальнотеоретичні проблеми співвідношення. – Харків: Право, 2009. – 224 с. 9. Єленський В. Велике повернення : релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2013. – 504 с. 10. Здіорук С.І. Суспільно-релігійні відносини : виклики України ХХІ століття / Здіорук С.І. – К. : Знання України, 2005. – 552 с. 11. Ісламські процеси у світі та в Україні : реалії і прогнози. Колективна монографія / А. Арістова, С. Здіорук, М. Бутиріна [та ін.]. – К. : УАР, 2011. – 201 с. 12. Історія релігії в Україні : у 10 томах / А. Колодний, П. Яроцький, В. Клімов, Б. Лобовик та ін., 1996-2011. 13. Культура релігійного життя. Вибрані праці / Л.О.Филипович. – К.: УАР, 2011. – 387 с. 14. Релігійний чинник у процесах націє- та державотворення : досвід сучасної України. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 272 с. 15. Релігія – Світ – Україна. Книга 2 : Міжконфесійні відносини поліконфесійної України : кол. моногр. в 3-х кн. / А. Колодний, Л. Филипович. – К. : УАР, 2011. – 372 с. 16. Фйоріно М. Тоталітарні інституції і «промивання мізків» / Маріо ді Фйоріно. – Львів : Свічадо, 2000. – 32 с. 17. Яроцький П.Л. Релігієзнавство. Сучасні релігійні процеси у світі й Україні : підручник / П. Л. Яроцький. – К. : Кондор, 2013. – 442 с. 18. Nefter R. W. Religion and Modernity worldwide // The Oxford Handbook of the Sociology of Religion / Peter V. Klacke. Oxford University Press, 2011. P. 152-171. 19. Kondrat K. Racjonalność i konflikt wierzeń religijnych. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2002. – 395 s. 20. Pessi A. V. Religion and Social Problems : Individual and Institutional Responses // The Oxford Handbook of the Sociology of Religion / Peter V. Klacke. Oxford University Press, 2011. – P. 942-961. 21. Robertson R. Globalization, Theocratization, and Politicized Civil Religion // The Oxford Handbook of the Sociology of Religion / Peter V. Klacke. Oxford University Press, 2011. P. 451-477. 22. Sociologia religii. Antologia tekstów / W. Piwowarski. – Kraków : Nomos, 2012. – 536 s.

Тривалість курсу	1 семестр.
Обсяг курсу	3 кредити (90 годин): 32 год. ауд. (18 год. лек., 18 год. практ.) та 54 год. самостійної роботи.
Ключові слова	Культура, релігійні права, релігійні свободи, релігія, соціальне вчення.
Формат курсу	Очний.
Теми	Див. інформацію у таблиці.
Підсумковий контроль, форма	Залік.
Переквiзити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із соціо-гуманітарних дисциплін.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Словесні, наочні, практичні, повсюдно-ілюстративний метод, дослідницький.
Необхідне обладнання	Проектор, ноутбук, дошка, маркери, крейда.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.
Питання на контрольну роботу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тип відносин між державою і Церквою, при якому вони не втручаються у сфери діяльності одна одної називається -цезаропатизм -державна Церква -відокремлення Церкви і держави -папоцезаризм 2. Вставте пропущене слово. (**) – кінцева мета суспільства, і воно мусить підпорядковуватись їй. Компендіум Соціальної доктрини Католицької Церкви, п. 132. 3. Вставте пропущене слово. Початки прав людини слід шукати у (**), що належить кожній людській істоті. Компендіум Соціальної доктрини Католицької Церкви, п. 153. 4. Вставте пропущене слово. Церква прирівнює (***) до вбивства, бо зародження людської істоти є даром Божим, тому посягання на життя майбутньої особистості є порушенням заповіді Божої «не вбивай». Декларація Ювілейного Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. III.10. 5. Вставте пропущене слово. Святе Письмо і Церква одностайно застерігають (***) статейі стосунки, тому що це є прямим спотворенням богоствореної природи. Декларація Ювілейного Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. III.9. 6. Вставте пропущене слово. За будь-яких обставин Церква не може дати благословення на проведення абортів. До нього також прирівнюється використання (***) засобів, які мають абортивну дію. Декларація Ювілейного Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. IV.7. 7. Вставте пропущене слово. Церква, залишаючись на засаді заповіді Божої «не вбивай» (Вих. 20, 13), не може визнавати морально допустимою спробу

- леталізувати так звану (**), тобто намір умертвити безнадійно хворих, в тому числі і за їхнім бажанням. Декларація Ювілейного Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. Х. 1.
8. Вставте пропущене слово. Безумовно неприпустимого є так звана фетальна терапія, тобто вилучення і використання тканини і органів людських (**), з наміром лікування різних захворювань і «омолодження» організму. Декларація Ювілейного Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. ХІ. 3.
9. Князь Володимир Великий запровадив християнство у Київській Русі у:
 -1054 р.
 -988 р.
 -313 р.
 -1596 р.
 -1036 р.
10. Князь Володимир Великий, запровадивши християнство у Київській Русі, прийняв:
 -православ'я
 -протестантизм
 -католицизм
 -християнство візантійського обряду
11. За правління Ярослава Мудрого у 1051 р. першим митрополитом русичем став:
 -Іларіон
 -Михайл
 -Фотій
 -Аскольд
 -Алпін
12. У 1439 році найвищі ієрархи Грецької та Римської церков уклали унію – акт про з'єднання обох гілок християнства. Ця подія відбулася під час Берестейської унії
 -Флорентійського собору
 -Львівської унії
 -Нікейського собору
13. Українська Греко-Католицька Церква вийшла із підпілля у:
 -1946 р.
 -1989 р.
 -1991 р.
 -1596 р.
14. Українська Греко-Католицька Церква пройшла процедуру офіційної ресстрації у:
 -1946 р.
 -1989 р.
 -1991 р.
 -1990 р.
15. Рішення про скасування Берестейської унії, ліквідацію Української Греко-Католицької Церкви та передачу її майна Руській Православній церкві було прийняте на Львівському псевдособорі
 -1989 р.
 -1946 р.
 -1990 р.
 -1596 р.
16. Найбільшою Східною Католицькою церквою свого права (Ecclesia sui iuris) є
 -Українська Греко-Католицька Церква
 -Римсько-Католицька Церква

- Російська Православна церква
- Православна Церква Константинопільського Патріархату
- 17. Точасний глава УГКЦ Блаженніший кардинал Любомир Гузар переніс адміністративний центр УГКЦ зі Львова до Києва у серпні (21) 2005 р.
- трудні 1989 р.
- серпні 2013 р.
- червні 2011 р.
- 18. У 1839 р. Почаївська Лавра була насильно відібрана від монахів Російської Православної Церкви
- монахів (василіан) Української Греко-Католицької Церкви
- монахів Української Православної Церкви
- Української Православної Церкви Київського Патріархату
- 19. А. Колодний етапом зростаючої секуляризації, антропоцентризму та раціональності називає:
  - премоделерн
  - моделерн
  - постмоделерн
- 20. Главою Української Греко-Католицької Церкви є
  - Блаженніший Святослав (Шевчук), Верховний Архиспископ Києво-Галицький
  - Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (Денисенко)
  - Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Онуфрій (Березовський)
- 21. Автором праці «Як будувати рідну хату» є:
  - Патріарх Філарет (Михайло Антонович Денисенко)
  - Патріарх Йосиф Сліпий
  - Митрополит Мефодій (Кудряков)
  - Митрополит Андрей Шептицький
- Патріарх Кирил (Володимир Михайлович Гундяєв)
- 22. Інституційне існування Української Греко-Католицької Церкви бере свій початок від:
  - 1054 р.
  - 988 р.
  - 1596 р.
  - 1569 р.
  - 313 р.
- 23. Офіційна заборона священнослужителям баглотуватися до органів влади будь-якого рівня існує в
  - Українській Православній Церкві Київського Патріархату
  - Українській Греко-Католицькій Церкві
  - Українській Автокефальній Православній Церкві
  - Українській Православній Церкві (Московського Патріархату)
- 24. У червні 2011 року в Україні з офіційним візитом прибув
  - св. папа Іван Павло II
  - папа Франциск I
  - папа Бенедикт XVI
  - папа папа Іван Павло I
- 25. Другою за чисельністю серед католицьких церков в Україні є
  - Українська Греко-Католицька Церква
  - Римсько-Католицька Церква в Україні

- Вірменська Католицька Церква
- Католицька Церква Ефіопського обряду
- 26. Відродження католицизму в Україні розпочалось після зустрічі св. папи Івана Павла II та Михайла Горбачова у -грудні (1) 1989 р.
- серпні 1991 р.
- 1978 р.
- 1946 р.
- 27. Св. папа Іван Павло II відновив Львівську архідієцезію Римсько-Католицької Церкви у -серпні 1994 р.
- січні (16) 1991 р.
- грудні (1) 1989 р.
- 1978 р.
- 28. Главою Української Православної Церкви Київського Патріархату (УПЦ КП) є -Блаженніший Святослав (Шевчук), Верховний Архієпископ Києво-Галицький
- Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (Денисенко)
- Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Онуфрій (Березовський)
- Святіший Патріарх Московський і всієї Русі Кирило (Гундяєв)
- 29. До тоталітарних сект належать:
  - УПЦ КП, УПЦ
  - Велике Біле Братство, Міжнародний інститут душі Атма
  - УАЩ, УПЦ
- мусульмани – суніти, хасиди
- 30. За словами А. Колдного, християнський модерн починається з:
  - появи протестантизму
  - розколу християнства на католицизм та православ'я
  - хрестоносних походів
  - Міланського едикту
- 31. В середині 90-х років американські соціологи Лібман та Коен, провівши дослідження, дійшли до висновку:
  - ізраїльська та американська моделі єврейської ідентичності суттєво відрізняються
  - ізраїльська та американська моделі єврейської ідентичності не суттєво відрізняються
- 32. Меморіальний проєкт «Історіє Синагог» стосується
  - мусульманської спільноти Львова
  - іудейської спільноти Львова
  - іудейської спільноти Києва
  - мусульманської спільноти Києва
- 33. Церква у Москві була піднесена до рівня Патріархату у:
  - 1054 р.
  - 1589 р.
  - 1448 р.
  - 1439 р.
  - 1920 р.
- 34. Московська Церква відмовилась визнати Флорентійську унію та відокремилась від митрополії в Києві, проголосивши свою автокефалію у:
  - 988 р.
  - 1589 р.
  - 1054 р.
  - 1448 р.

- 1596 р.
35. Православна Київська митрополія була підпорядкована Московському патріархатові у:
 -1917 р.
 -1686 р.
 -1596 р.
 -1589 р.
 -1448 р.
36. Українська Православна Церква (УПЦ) створена на основі Київського екзархату РПЦ рішенням Архирейського Собору Російської Православної Церкви у:
 -1946 р.
 -1990 р.
 -1991 р.
 -1989 р.
 -1596 р.
37. Право на альтернативну (невійськову) службу мають:
 - деякі протестантські спільноти
 - деякі греко-католицькі громади
 - деякі громади УПЦ
 - деякі спільноти мусульман
38. Ім'я митрополита, якого 9 червня 1990 р. обрано предстоятелем Української Православної Церкви і який до цього очолював Київський екзархат Російської Православної Церкви:
 -Філарет
 -Кирил
 -Онуфрій
 -Варфоломій
39. Всеукраїнський Православний Собор, що об'єднав Українську Автокефальну Православну Церкву та частину Української Православної Церкви (Московського Патріархату) в єдину структуру – Українську Православну Церкву Київського Патріархату відбувся у Києві у:
 -1989 р.
 -1990 р.
 -1991 р.
 -1992 р.
40. Станом на 2013 р. в Україні найбільше громад Всеукраїнського союзу церков християн віри євангельської-ї'ятидесятиників (ВСЦ ХВЄП) діяло:
 -в центрі України
 -на півдні України
 -на Заході України
 -на Сході України
 -на Заході України
 -у північно-центральній частині України
 -на Сході України
 -в південно-східній частині України
42. Персональне фіксоване членство із членськими внесками на користь Церкви було прийняте у:
 -Римсько-Католицькій Церкві України
 -Українській Автокефальній Православній Церкві
 -Німецькій Євангелічно-Лютеранській Церкві в Україні (НЄЛЦУ)
 -Духовному управлінні мусульман України "Умма"

43. Станом на 1 січня 2015 р. найбільш численними серед протестантських спільнот були
 -евангельські християни-баптисти
 -адвентисти сьомого дня
 -свідки Єгови
 -п'ятидесятники
44. Від успішних проблем та політики в Україні найбільше дистанціюються
 -католицькі конфесії
 -православні конфесії
 -мусульманські громади
 -новітні релігійні течії
45. Етнічну ідентичність розвивають такі релігійні організації:
 -православні
 -католицькі
 -їудейські
 -новітні релігійні течії (НРТ)
46. Сектою Догнада називають
 -Українську Іреко-Католицьку Церкву
 -Українську Правовірну Іреко-Католицьку Церкву
 -Руську Православну Старообрядницьку Церкву (безполіська згода)
 -Свідків Єгови
47. Вимога не вживати наркотиків, алкоголю, тютюну, бути вегетаріанцем, промовляти мантру стосується: -членів Церкви Сайнтології
 -членів руху Харе Крішна
 -сатаністів
 -членів Церкви Уніфікації
 -членів руху трансцендентальної медитації
48. Напишіть назву з великої літери. Постійно вступає у суперечність із законами різних країн Церква (**).
49. Напишіть назву з великої літери. Сім'ю вважає вторинним нечистої сили засновник Церкви (**).
50. Напишіть назву з великої літери та одним словом. Хто із представників новітніх релігійних течій не вживає спиртного, чай, каву, наркотики, не палять, не приймає збуджуючі нервову систему препарати, уникає розваг і марнотратства: (**).
51. Твоя група – сліпа, а все людина важко хворе і втрачене; важко залишитися одному – хтось із групи завжди поруч з тобою; група відмежовує себе від решти світу, наприклад, оджею, харчуванням, спільною мовою, регламентацією міжособистісних стосунків; група наповнює весь твій час завданнями; важко скласти точну характеристику групи – ти не повинен роздумувати чи перевіряти... – це ознаки
 -православних конфесій
 -католицьких Церков
 -тоталітарних сект
 -їудейських громад
52. Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій утворена у
 -1991 р.
 -1996 р.
 -1990 р.
 -1989 р.
53. Кому належать слова: «Духовенство нашої Церкви не може баготуватися у Верховну Раду, але у місцеві – так, оскільки там воно може принести користь як громаді, так і Церкві?»
 - Блаженніший Святослав (Шевчук), Верховний Архієпископ Києво-Галицький
 - Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (Денисенко)
 - Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Онуфрій (Березовський)

- архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький УПЦ КП Нестор (Писик)
54. У статті 11 Конституції України сказано: «Держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові стійкої, культурної мовної та (***) самообутовості всіх корінних народів і національних меншин України.
55. У статті 35 Конституції України сказано: «У разі якщо виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене (***) службою.
56. У статті 4 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «В офіційних документах ставлення громадянина до (***) не вказується».
57. У статті 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «Церква (релігійні організації) в Україні відокремлена від (***)».
58. У статті 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед (***)».
59. У статті 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «Релігійні організації не виконують (***) функцій».
60. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. У статті 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «Священнослужителі ... на участь у політичному житті нарівні з усіма громадянами»:
  - мають право
  - не мають права
61. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. У статті 6 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «Громадяни ... навчаються релігійного вивчення та здобувати релігійну освіту індивідуально або разом з іншими, вільно обираючи мову навчання»:
  - не повинні
  - не можуть
  - можуть
62. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. У статті 7 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «... в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій»:
  - сектами
  - релігійними громадами
  - релігійними організаціями
  - деномінаціями
63. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. У статті 7 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» сказано: «... є місцевою релігійною організацією віруючих громадян одного й того ж культу, віросповідання, напрямку, течії або толку, які добровільно об'єдналися з метою спільного задоволення релігійних потреб.
  - релігійна організація
  - релігійна громада
64. Вставте пропущене слово. Кожен має право на свободу світоглядку і (***). Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я й моральності населення або захисту прав і свобод інших людей. Стаття 35 Конституції України.
65. Відповідно до Указу Президента України №357/2016 у 2017 році в Україні відзначається
  - 500-річчя Берестейської унії
  - 500-річчя Флорентійської унії
  - 500-річчя католицизму
  - 500-річчя Реформації
66. Кому належить слова: «Культурний розлом між церковною спільнотою й іншими верствами суспільства призводить до напруги як усередині церковної організації, так і в церкві як у соціальній системі»?
  - Любомир Гузар
  - Миколаш Томка

- Хосе Казанова
  - Пітер Бергер
67. Оберть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. «... – це один з показових елементів зростаючої соціально-культурної диференціації» (Міклош Томка)
- релігійність
  - релігійна громада
  - соціальний клас
  - Церква
68. Кому належать слова: «Модернізація передусім спричинила поділ суспільства на три групи: велику групу християн, які «вірять, але не належать»; і менші групи практикуючих (активних) християн і невіруючих?»
- Пітер Бергер
  - Міклош Томка
  - Хосе Казанова
  - Папа Іван Павло II
69. Кому належать слова: «Рокам занепаду комуністичної влади було притаманне зростання престижу релігії і церкви. Релігія виглядала чинником відродження суспільства?»
- Томаш Галік
  - Пітер Бергер
  - Міклош Томка
  - Хосе Казанова
70. Кому належать слова: «Релігія або невіра у Східно-Центральній Європі значно сильніше обумовлені соціально, ніж в інших регіонах Європи?»
- Хосе Казанова
  - Томаш Галік
  - Міклош Томка
  - Пітер Бергер
71. Кому належать слова щодо секуляризму: «Україна – чи не єдине європейське суспільство, яке наслідує північноамериканську модель, а Росія повертається до реконфесіоналізації?»
- Томаш Галік
  - Пітер Бергер
  - Міклош Томка
  - Хосе Казанова
72. Кому належать слова щодо України: «Проблеми з утвердженням автокефалії місцевої православної церкви у цьому контексті спричинилися до того, що країна набула американської моделі й сучасного вигляду свого релігійного ландшафту?»
- Хосе Казанова
  - Томаш Галік
  - Міклош Томка
  - Пітер Бергер
73. Кому належать слова: «На мій погляд, в Україні розвивається саме модель деноміналізму, структурно ближча до американського, ніж до європейського зразка?»
- Хосе Казанова
  - Томаш Галік
  - Міклош Томка
  - Пітер Бергер
74. Оберть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів: «Таким чином, ... – це виняток із загальноєвропейської практики, який інше раз доводять, що релігійний ринок може демонструвати відмінну динаміку в різних точках планети» (Хосе Казанова).
- Росія

Додаток
Схема курсу 2

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.** ** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Завдання
1	Тема. Релігія в сусільному просторі	Лекція			для самостійного опрацювання
1	Тема. Релігійний вимір культури	Лекція			
1	Тема. Релігія в сусільному просторі	Семінарське заняття	1. Єленський В. Велике повернення : релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2013. – 504 с. 2. Релігійний чинник у процесах націє-та державотворення : досвід сучасної України. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 272 с.	Аналіз українського законодавства щодо питань релігії.	Опрацювати Закон України Про свободу совісті та релігійні організації.
2	Тема. Православ'я в Україні	Лекція			
2	Тема. Католицизм в Україні	Лекція			
2	Тема. Релігійний вимір культури	Семінарське заняття	1. Арістова А. Релігійна самоідентифікація в сучасному суспільстві (соціологічний аспект) / А. Арістова // Українське релігієзнавство : бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАНУ. – 2005. – №33. – С. 77–86. 2. Релігія в контексті духовного життя. Колективна монографія / А. Колодний. – К. : Українська конфедерація журналістів. Українська асоціація релігієзнавців, 2012. – 569с. 3. Sociologia religii. Antologia tekstów / W. Piwowarski. – Kraków : Nomos, 2012. – 536 s. 4. Hefner R.W. Religion and Modernity worldwide // The Oxford Handbook of the Sociology of Religion /	Проаналізувати взаємовплив релігії та культури.	Опрацювати релігійну карту України.

			Peter V. Clarke. Oxford University Press, 2011. P. 152-171.		
3	Тема. Протестантизм	Лекція			
3	Тема. Юдаїзм	Лекція			
3	Тема. Православ'я в Україні	Семінарське заняття	<p>1. Історія релігії в Україні : у 10 томах. Православ'я в Україні. Т.3. / А. Колодний, В. Климов. – К. : Український Центр духовної культури, 1999. – 560 с.</p> <p>2. Історія релігії в Україні : у 10 томах. Українське православ'я. Т. 2 / П. Яроцький. – К.: Український Центр духовної культури, 1997. – 376 с.</p> <p>3. Православна ортодоксія у світі релігійного постмодерну / О.Н. Саган // Українське релігієзнавство. – 2005. – № 35. – С. 189-207.</p>	Проаналізувати соціальне вчення православних конфесій.	Знайти відмінності щодо питань культури, суспільства з позиції православних конфесій.
4	Тема. Іслам	Лекція			
4	Тема. Католицизм в Україні	Семінарське заняття	<p>Гьофнер Й., кардинал. Християнське суспільне вчення / Й. Гьофнер. – Львів : Свічадо, 2002. – 304 с.</p> <p>2. Документи Другого Ватиканського собору : конституції, декрети, декларації. - Львів : Свічадо, 1996. – 760 с.</p> <p>3. Історія релігії в Україні : у 10 томах. Католицизм. Т.4. / П. Яроцький. – К. : Світ знань, 2001. – 598 с.</p> <p>4. Кияк С.Р. Ідентичність українського католицизму : генезис, проблеми, перспективи. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. – 632 с.</p> <p>5. Коментаріум Соціальної Доктрини Церкви. – К. : Кайрос, 2008. – 549 с.</p>	Дослідити соціальне вчення католицизму.	Проаналізувати діяльність католицьких релігійних організацій в Україні.
4	Тема. Протестантизм	Семінарське заняття	<p>1. Докаш В. Принципи взаємодійосин держави і Церкви в соціальних доктринах протестантів : правовий аспект // Релігіяна свобода. Взаємини держави і релігійних організацій : правові та політичні аспекти. Науковий щорічник / А. Колодний та ін. – К., 2006. – С.122-126.</p> <p>2. Єленський В. Сучасний протестантизм: динаміка, процеси, тенденції / В. Єленський.</p>	Проаналізувати відмінності між протестантськими організаціями.	Дослідити протестантські організації в соціокультурному просторі України.

			<p>– К.: Знання, 1989. – 47 с.</p> <p>3. Історія релігії в Україні: у 10 томах. Пізній протестантизм в Україні. Т.6. / П. Ярольський. – К.: Сурма, 2008. – 630 с.</p> <p>4. Історія релігії в Україні: у 10 томах. Протестантизм в Україні. Т.5. / А. Колодний, В. Кремень, П. Яроцький. – К.: Світ знань, 2002. – 423 с.</p> <p>5. Любашенко В. Історія протестантизму в Україні: курс лекцій / В.І. Любашенко. – Львів: Просвіта, 1995. – 350 с.</p>		
5	Тема. Нові релігійні організації	Лекція			
5	Тема. Юдаїзм	Семінарське заняття	<p>1. Єврейські адреси України/ Упорядкування текстів: Маргарита Єгорченко за участі Ірини Берлянд та Ігоря Винокурава. – К.: ДУХ І ПТЕРА, 2020. 656 с., 3 іл.</p>	Дослідити існуючі об'єднання євреїв в Україні.	Проаналізувати аспекти життя євреїв в Україні.
5	Тема. Іслам	Семінарське заняття	<p>1. Данилов С., Яворська, Г., Богомолов О., Семиволос І. Ісламська ідентичність в Україні. – К.: АМЕС, 2005. – 129 с.</p> <p>2. Ісламські процеси у світі та в Україні: реалії і прогнози. Колект. моногр. / А.В. Арістова // Українське релігієзнавство. – К.: УАР, 2011. – № 57. – 201 с.</p> <p>3. Історія релігії в Україні: у 10 томах. Релігійні меншини України. Т.7. / А. Колодний. – К.: Український видавничий консорціум, 2011. – 600 с.</p>	Проаналізувати духовний та культурний аспекти життя мусульман в Україні.	Іслам в Україні: ознайомитись із релігійними центрами.
6	Тема. Релігія: виклики та перспективи	Лекція			
6	Тема. Нові релігійні організації	Семінарське заняття	<p>1. Дудар Н.П., Филипович Д.О. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). – К., 2000. – 132 с.</p> <p>2. Єленський В.Є. Саентологія в Україні: віровчення і практика релігійної організації «Церква Саентології» та відповідність форм і методів її діяльності чинному в Україні законодавству / В.Є. Єленський, О.Н. Саган. – К.: Швидкий Рух, 2004. – 78 с.</p>	Проаналізувати релігійну ідентичність та цінності.	Дослідити соціокультурну діяльність релігійних організацій.

		<p>3. Історія релігії в Україні: у 10 томах. Нові релігії України. Т.8 / А. Колодний. – К.: Сурма, 2010. – 828 с.</p> <p>4. Любаченко В. Протестантизм в Україні: творення стереотипів триває / В. Любаченко // Незалежний культурологічний часопис «І». № 22/2001. Режим доступу: http://www.i.lviv.ua/lv22texts/lubasch.htm</p> <p>5. Фейоріно М. Тоталітарні інституції і «промивання мізків». – Львів: Свічачо, 2000. – 32 с.</p> <p>6. Втомлеу Д.Г. New Religions as a Specialist Field of Study // The Oxford Handbook of the Sociology of Religion / Peter В. Kluckhohn. Oxford University Press, 2011. – P. 723-741.</p>	<p>Прованалізувати місце релігії в соціокультурному просторі України ХХІ століття.</p>	<p>Менеджмент у релігійній сфері (виконання власного проекту).</p>
6	<p>Тема. Релігія: виклики та перспективи</p>	<p>Семінарське заняття</p> <p>1. Історія релігії в Україні: у 10 т. Релігія і церква років незалежності України. Т.10 / А. Колодний. – Дрогобич: Коло, 2003. – 616 с.</p> <p>2. Єленський В.С. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центральн- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні / В.Є. Єленський. – К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.</p> <p>3. Колодний А.М. Україна в її релігійних виявах. – Львів: СПОЛОМ, 2005. – 336 с.</p> <p>4. Колодний А. Релігійне свогодення України: роздуми, оцінки і прогнози (тематична збірка вибраних статей і тез) / А. Колодний. – К., 2009. – 450 с.</p> <p>5. Культура релігійного життя. Вибрані праці / Л.О.Филипович. – К.: УАР, 2011. – 387 с.</p> <p>6. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Л. Филипович. – К.: Знання України, 2009. – 296 с.</p> <p>7. Релігія – Світ – Україна. Кн. 2: Міжконфесійні відносини поліконфесійної України: кол. моногр. в 3-х кн. / А. Колодний, Л. Филипович. – К.: УАР, 2011. – 372 с.</p>		

- Польща
  - Україна
  - Чехія
75. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів: «Однак для забезпечення сильної національної влади ... переважної частини соціуму є найкращим засобом» (Хосе Казанова).
- церква
  - промадецькі організації
  - секуляризація
  - освітні заклади
76. До кого відносять себе Церква Ісуса Христа святих останніх днів (мормони)?
- православних
  - католиків
  - протестантів
  - новітніх релігійних течій
  - до жодного із запропонованих варіантів
77. Перший у Східній Європі храм Церкви Ісуса Христа святих останніх днів було збудовано у 2010 році в
- Варшаві
  - Чехії
  - Києві
  - Львові
78. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. «Всеукраїнський союз об'єднаних євангельських християн-баптистів із 2002 р. є найбільшим в Європейському ... альянсі» (Палічак М.М.)
- баптистському
  - християнському
  - протестантському
79. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. «Найбільше громад. створених на етноконфесійному ґрунті, належать ... Україні» (Палічак М.М.)
- мусульманам
  - православним
  - католикам
  - протестантам
80. За результатами дослідження стану релігії та релігійності, що було проведене міжнародною мережею пасторальних теологів країн Східної та Центральної Європи до групи країн, що належать до релігійної культури віднесено:
- Польщу, Литву, Україну, Хорватію
  - Словенію, Угорщину, Словаччину
  - Чехію, територію колишньої Німецької Демократичної Республіки (НДР) – Східну Німеччину
81. За результатами дослідження стану релігії та релігійності, що було проведене міжнародною мережею пасторальних теологів країн Східної та Центральної Європи до групи країн змішаної культури віднесено:
- Польщу, Литву, Україну, Хорватію
  - Словенію, Угорщину, Словаччину
  - Чехію, територію колишньої Німецької Демократичної Республіки (НДР) – Східну Німеччину
82. За результатами дослідження стану релігії та релігійності, що було проведене міжнародною мережею пасторальних теологів країн Східної та Центральної Європи до групи країн атеїстичної культури віднесено:
- Польщу, Литву, Україну, Хорватію
  - Словенію, Угорщину, Словаччину, Чехію, територію колишньої Німецької Демократичної Республіки (НДР) – Східну Німеччину
83. Оберіть на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. За словами Ю. Чорноморця «Релігійна ідентичність формується навколо трьох

- базових речей: релігійних знань, релігійних ... та релігійної поведінки».
- цінностей
  - агрибутів
  - осіб
84. Релігійну ідентичність, за словами Ю. Чорноморця, повинні творити:
- маніпулятори
  - релігійні генії
85. До характерних рис ідентичності московського православ'я XIX ст. (М. Костомаров, Г. Федотов) належать:
- обрядовір'я, колективізм, незарепатізм
  - обрядовір'я, індивідуалізм, незарепатізм
  - обрядовір'я, колективізм, папоцезаризм
  - папоцезаризм, колективізм, незарепатізм
86. Протоієрей Миколай Данилевич, речник Відділу зовнішніх церковних зв'язків Української Православної Церкви щодо об'єднання Церков в Україні висловився таким чином:
- Така ініціатива недоцільна
  - звичайно, ми готові до діалогу. Але зараз, навіряд чи не можливо. Будемо реалістами - нашу ініціативу не підтримують інші православні конфесії
  - ми готові до об'єднання, але без участі греко-католиків
87. У 2017 році в Полтаві розпочато судову справу щодо примусового утримання 40 людей. Обвинуваченим є:
- священник УПЦ МП
  - пастор церкви «Нове покоління»
  - Імам Духовного управління мусульман України «Умма»
  - Равин
88. Оберіть, на місце трьох крапок один із запропонованих варіантів. «... – це розуміння віри не стільки у дотриманні догмату, скільки у переживанні Живого Бога; визнання беззаперечного авторитету Біблії; буквалізм; протиставлення Закону та Євангелія; етичний ригоризм; ідея невидимої істинної Церкви як спільноти відроджених, святих» (В. Любашенко).
- Радикальний протестантизм
  - класичний протестантизм
89. В Україні аполітичність переважає серед
- православних
  - мусульман
  - протестантів
  - греко-католиків
90. Кому належать слова: «Новому вину – нові міхи. Тому Церква просить нас усіх змінитися»?
- папа Франциск
  - патріарх Кирил
91. Гаванська зустріч 2016 року – це зустріч:
- Папи Венедикта XVI та патріарха Варфоломія
  - Папи Івана Павла II та Патріарха Кирила
  - Патріарха Філарета та патріарха Варфоломія
  - Папи Франциска та Патріарха Кирила
92. Гарантоване законом право індивіда вільно, без зовнішнього примусу вибрати, сповідувати будь-яку релігію, задовольняти свої релігійні потреби, здійснювати дії, вчинки у відповідності з своєю релігійною орієнтацією – це
- свобода віросповідання
  - свобода совісті
  - свобода релігії
  - свобода в релігії

	<p>93. Право людини сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати жодної, відправляти релігійні культы або догримуватися агієстичних поглядів – це</p> <ul style="list-style-type: none"> -свобода віросповідання -свобода совісті -свобода релігії -свобода в релігії <p>94. Тип державно-церковних відносин, при якому панівна у державі церква підпорядковується світській владі називається</p> <ul style="list-style-type: none"> -папоцезаризм -цезаропапізм -теократія -віротерпимість <p>95. Теократія сьогодні існує у такій державі:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Україна -Ватикан -Німеччина -Китай <p>96. Тип відносин між державою та Церквою, при якому Церковна влада домінує над світською називається</p> <ul style="list-style-type: none"> -цезаропапізм -папоцезаризм -нетерпимість -державна Церква <p>97. У яких країнах тип відносин між державою і Церквою найчастіше можна назвати теократичним?</p> <ul style="list-style-type: none"> -європейські країни -американський континент -ісламські країни -православні країни <p>98. Угода між Папою Римським як главою Католицької Церкви та урядами країн називається</p> <ul style="list-style-type: none"> -кодекс -канон -конкордат -догмат <p>99. 70 роковини ліквідації Вірменської Католицької Церкви в Україні припадають на</p> <ul style="list-style-type: none"> -2010 рік -2016 рік -2000 рік -2017 рік <p>100. Кому належать слова: «Будь-яка війна – це втрата. Єдиний спосіб перемогти – це не воювати»?</p> <ul style="list-style-type: none"> - патріарх Кирил - папа Франциск
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Жодні форми академічної недоброочесності не толеруються.</p> <p>Критерії оцінювання: Макимум – 100 балів:</p>

Поточне оцінювання								Два контролі знань	Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				20	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	10	10	10	10	10			
Шкала оцінювання: вузу, національна та ЕСТS										
Оцінка ЕСТS	Оцінка в балах	За національною шкалою			Оцінка	Залік				
		A	90 – 100	5			Відмінно			
B	81-89	4	Дуже добре			Зарховано				
C	71-80									
D	61-70									
E	51-60	3	Достатньо							